

PÍSEČNÁ MANDALA ČENREZIG

Ze všech uměleckých tradic tibetského tantrického buddhismu je malování mandaly barevným písek jednou z nejkrásnějších. Mandaly jsou vyobrazením sídla božstva či božstev, která mohou být obklopena suitou či jinými ochránci a v širším smyslu může představovat obojí, vnější a vnitřní svět vědomí – a vskutku, celý vesmír. K vytvoření mandaly je zapotřebí milionů zrníček barevného písku, ta jsou pečlivě utvářena do propracovaných obrazců na základě buddhistických textů, které se mniši učí z paměti ve školách. Použitým materiálem je mramorový prach, který mniši v kláštorech barví.

Lotus na trůně v srdci této mandaly symbolizuje boha Čenreziga obklopeného osmicípým lotusovým květem. Čenrezig (Avalokitéšvara) je bódhisattvou milosrdenství, osvícenou bytostí, která se rozhodla odložit své plné osvícení a stát se buddhou. Žije milosrdenstvím pro blaho všech bytostí a mantrou “Ó mani padme húm” (“Óm, klenote v lotuse, húm”) se neúnavně snaží pomoci všem bytostem od utrpení. Jeho Svatost dalajlama je současným vtělením Čenreziga.

Na východní straně mandaly je vstupní branou modré “dordže” symbolizující buddhu Akšóbhju, na červeném podstavci směrem k jihu žlutý klenot, symbol buddhy Ratnasambhavy, na severu zelený meč, symbol buddhy Amóghasiddhi a na západě bílé kolo dharmy. Všechny tyto symboly představují Pět buddhovských rodin. Každý je umístěn na lotosu a měsíčním trůnu, obklopeny jsou ochranným růžencem (“mala”) z “dordží” vyvěrajícím ze srdce boha Čenreziga. Hlavní sídlo buddhů je obestřeno pěti zdmi z barevného skla představujícími Pět moudrostí. Spodní část příbytku je rozdělena na čtyři trojúhelníky sahající až za ústřední lotus, každý v barvě odpovídající směru: východ je modrý, jih žlutý, sever zelený a západ bílý. Barvy jsou závoreň barvami bran, jež jsou zdobeny vyšíványými závěsy, malovanými sloupy se zdobnými rytinami. Na vrcholech bran je kolo dharmy s jelenem na každé straně.

Obrazce lotusových květů na červeném pozadí na vnější straně pěti barevných vnitřních zdí paláce představují šestnáct Obětujících bohyní, dvě bohyně na každé straně brány. Nad bohyněmi se tyčí drahokamy poseté zdi se šňůrami perel a římsa ve tvaru okvětních lístků lotusu. Na vnější straně hlavních zdí paláce je překrásná zahrada, na každém rohu střechy paláce dvě malé vázy s brokátovými prapory a bílými deštníky. Z velkých váz na zemi vyrůstají stromy splněných přání, v každém stromě je po jednom z Osmi vznešených článků a okolo bran se vznášejí oblaka. Mandala je umístěna v tisícicípém lotusovém květu a kolem dokola ověncena dalším ochranným růžencem (“mala”) z “dordží”. Na samém konci ji chrání ohnivý prstenec v barvách duhy.

Mandala je tvořena, aby přinesla mír a harmonii do našeho světa, dala vzniknout kladným vlastnostem skrze upřímnou praxi soucítění, poznání prázdnoty a meditaci příslušných božstev. Avšak i pouhé spatření mandaly přinese pozitivní prožitek pozorovateli, který je tak na okamžik ve styku s hlubokým potenciálem pro dokonalé osvícení, které existuje v mysli všech bytostí.

Po umístění posledního zrnka na desku stolu je mandala vizualizována jako útočiště osvícené bytosti, kterou zvou mniši dovnitř a od které žádají pomoc pro naplnění svých přání prostřednictvím meditací a motliteb, které se v chrámu konají několik dní. Osvícená bytost, buddha, spočívá uvnitř mandaly až do závěrečné ceremonie, kdy je jí vzdán dík za dar její přítomnosti, poté je uctivě požádána, aby se vzdálila. Mandala je pak rozmetána, písek smeten do středu desky stolu z každého ze čtyř rohů. Nakonec je písek přemístěn do tekoucí vody, aby se každé z požehnaných zrněk dostalo co možná nejdále.